सातौं राष्ट्रिय विज्ञान दिवस, २०७६ सम्वन्धी जानकारी

१. पृष्ठभूमि :

विज्ञान र प्रविधि क्षेत्रको समुचित विकास र उपयोग वाटै मुलुकको थप समृद्धि, विकास तथा शुसासन सम्भव हुने तथ्यलाइ मनन गरी विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा विगत तीन चार दशक देखि संस्थागत, नीतिगत तथा कार्यगत प्रयासहरू हुदै आएका छन । यसै क्रममा **२०३३ सालमा राष्ट्रिय विज्ञान तथा प्रविधि परिषद्को** स्थापना भएको र विज्ञान तथा प्रविधि क्षेत्रको उचित विकासका लागि अनुकुल वातावरण सृजना गरी देशको समुन्नती र विकासका लागि विज्ञान तथा प्रविधि सम्बन्धी कार्य गर्न **२०३९ मंसिर २० गते तत्कालिन नेपाल राजकीय विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानको (रोनास्ट)** स्थापना भएको थियो । विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा कृयाशील सबै निकायहरू वीच समन्वय ल्याउन र सो सम्बन्धी कृयाकलापहरूलाई प्रभावकारीरूपमा अघि बढाउन प्रथम पटक **वि.सं. २०५३ साल जेष्ठ २ गते विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय**को गठन भएको थियो ।

नेपालमा विज्ञान तथा प्रविधिको विकासमा महत्वपुर्ण योगदान पुऱ्याउने अमृत साइन्स क्याम्पस स्थापनाको अवसर पारी हरेक बर्ष असोज महिनाको १ गते राष्ट्रिय विज्ञान दिवस मनाउने गरी **नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०६९/०८/०८** मा निर्णय भएको थियो । यसै क्रममा **वि.सं. २०७० असोज १ गते** देखि प्रत्येक वर्ष राष्ट्रिय विज्ञान दिवस मनाइदै आएको छ ।

२. उद्देश्य:

१. विज्ञान र प्रविधिको उपयोगको विस्तार वारे जनचेतना फैलाउने,

२. वैज्ञानिक खोज तथा अनुसन्धानमा संलग्न नव-प्रतिभाहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने,

३. विज्ञान प्रविधि अध्ययन अध्यापनमा विद्यार्थी तथा शिक्षकहरुलाई आकर्षित गर्ने,

४. युवा जनशक्तिलाई स्वदेशमानै रहेर रोजगारीको वातावरण सिर्जना गरी प्रतिभा पलायनको प्रवृत्तिलाई न्युनिकरण गर्ने ।

३. सहभागिता तथा समन्वय :

१. **सातौं राष्ट्रिय विज्ञान दिवस, २०७६** लाई व्यवस्थित र भव्य रुपमा सम्पन्न गर्न यस मन्त्रालयका मा. मन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान, बि.पी. कोईराला मेमोरियल प्लानेटोरियम,विधि विज्ञान प्रयोगशाला, विश्वविद्यालय तथा वैज्ञानिक/प्राज्ञिक संघ/संस्था तथा निकायका पदाधिकारीहरु, विश्वविध्यालयहरुका डीनहरू, वैज्ञानिकहरुको संलग्नतामा मूलसमारोह समिति गठन भएको छ ।

२. उक्त दिवसलाई भव्यताका साथ मनाउन सबै प्रदेश र स्थानिय हरुलाई प्रधानमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय मार्फत पत्राचार भईसकेको छ भने ७७ वटै जिल्लाका शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ लाई पनि आफुँ मातहतका सम्पुर्ण शैक्षिक संस्थाहरुमा बिज्ञान सम्बन्धि विविध कार्यक्रम गर्न/ गराउन पत्राचार गरिएको छ ।

३. बिज्ञानको क्षेत्रमा क्रियाशिल सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुको समेत सहकार्यमा मनाउन लागिएको यस सातौं राष्ट्रिय बिज्ञान दिवस २०७६ भाद्र २६ गते देखि असोज १ गते सम्म बिभिन्न कार्यक्रमका साथ मनाईदै छ ।

४. अपेक्षित उपलब्धी :

१. विज्ञान तथा प्रविधिको क्षेत्रमा भएका नविनतम् खोज तथा आविस्कारहरु बारे सर्वसाधारण सुसुचित हुने ।

२. विज्ञान तथा प्रविधिको क्षेत्रमा कृयाशील विभिन्न संघ/संस्था, निकाय तथा व्यक्तिहरुको यस क्षेत्रको समुचित विकास र उपयोगमा सहभागिता अभिबृद्धि हुने ।

३. विज्ञान तथा प्रविधिका क्षेत्रमा चासो राख्ने विभिन्त्र व्यक्ति तथा निकायहरुलाई यस क्षेत्रमा अझ प्रभावकारी ढंगले लागिरहन उत्प्रेरित गर्ने ।

४. विज्ञान तथा प्रविधिको महत्व र उपयोगका सम्बन्धमा जनचेतना जागृत हुने ।

५. नेपाल सरकारका कार्यक्रम प्रति सर्वसाधारण जनता तथा सरोकारवालाहरुको अपनत्व वृद्धि हुने ।

६. विज्ञान प्रविधि तथा आविष्कारका सम्बन्धमा अन्तर्कृयाका लागि साझा मञ्च प्राप्त हुने ।

सातौं राष्ट्रिय विज्ञान दिवस, २०७६ सप्ताहव्यापी रुपमा भव्यताका साथ मनाउनका लागि सरकारी तथा गैह्रसरकारी संघ संस्थाहरुको सहकार्यमा निम्न बमोजिमको कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गरिएका छन् :

क.सं.	क्रियाकलाप/कार्यक्रमको विवरण	सहकार्य गर्ने संस्था/निकाय	मिति
१	विज्ञान हाजिरीजवाफ प्रतियोगिता.वि .जनपथ मा :, कलङ्की	विज्ञान शिक्षक समाज, नेपाल	भाद्र २१ गते देखि भाद्र २८ गतेसम्म
२	विज्ञान कविता प्रतियोगिता : रत्न राज्य मा. वि, वानेश्वर (बिषयः विज्ञान नवप्रवर्तन र औद्योगीकरण(	विज्ञान शिक्षक समाज, नेपाल	भाद्र २६ गते
३	Teacher workshop on “Fostering Creativity with Science” in collaboration with Empowerment Academy of King's College	King's College and Karkhana	भाद्र २६ गते
४	विज्ञान आर्ट प्रतियोगिता : सेलिब्रेसन को एड, गोठाटार (बिषयः विज्ञान नवप्रवर्तन र औद्योगीकरण)	विज्ञान शिक्षक समाज, नेपाल	भाद्र २७ गते
५	Workshop on "STEAM Education in 21st Century" for school leaders in four places (Hetuada, Pokhara, Chitwan and Kathmandu)	Karkhana	भाद्र २७ गतेदेखि भाद्र ३० गतेसम्म
६	विज्ञान निबन्ध प्रतियोगिता : विश्व निकेतन मा. वि, त्रिपुरेश्वर (बिषयः विज्ञान नवप्रवर्तन र औद्योगीकरण(	विज्ञान शिक्षक समाज, नेपाल	भाद्र २८ गते
७	Science Dialogue (विज्ञान संबाद) कार्यक्रम आयोजना गर्ने,	नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (NAST)	भाद्र २९ गते
८	Workshop on Natural Products: Identification, Characterization and Utilization Sept. 15-16, 2019,	Tribhuvan University, Kirtipur, Kathmandu	भाद्र २९ र ३० गते
९	नेपाल टेलिभिजनद्वारा मा मन्त्रिज्यू तथा श्रीमान सचिवज्यूको . सहभागितामा विज्ञान प्रविधि तथा नवप्रबर्तन सम्बन्धि परिसम्बाद कार्यक्रम आयोजना गर्ने,	बि.पी. कोइराला प्लानेटोरियम	भाद्र ३० गते
१०	"विज्ञान, प्रविधि र उद्योग संगसंगै" कार्यशाला गोष्ठी गर्ने,	नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग महासंघ तथा RECAST	भाद्र ३० गते
११	Seminar on “Scope of Biotechnology in Nepal and its Role in Nation Development”	CENTRAL DEPARTMENT OF BIOTECHNOLOGY (CDBT) and NEPALESE SOCIETY OF BIOTECHNOLOGY(NSB-CDBT), Tribhuvan University, Kirtipur	भाद्र ३० गते
१२	विज्ञान परिसंबाद कार्यक्रम आयोजना गर्ने,	Micro-Biome, Nepal Janakpurdham	भाद्र ३० गते
१३	**One Day KU Science Exhibition at IT Park, Kavre**) Including KU Super Computer, Couple Pendulum: KU Innovative, Amatuer Radio for Satelite Network, Activities of KU Robotics Clubs, KU Computer Club, KU Computational Mathematics Club(	Kathmandu University	भाद्र ३० गते
१४	रेडियो नेपालबाट प्रा. डा. रामेश्वर अधिकारी (RECAST), डा. दिनेशराज भुजु, प्राज्ञ (NAST), डा. असिम ढकाल (PHUTUNG RESEARCH INSTITUTE) को सहभागितामा विज्ञान प्रबिधि तथा नवप्रबर्तन सम्बन्धि परिसम्बाद कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।	शिक्षा बिभाग	भाद्र ३१ गते
१५	अन्तरविश्वविद्यालय स्तरीय हाजिरी जवाफ प्रतियोगिताको सञ्चालन	अमृत साईन्स क्याम्पस	भाद्र ३१ गते
१६	Seminar on "Molecular Biology in Conservation"	Environmental Graduates in Himalaya (EGH)	भाद्र ३१ गते
१७	विज्ञान, प्रविधिमा महिलाहरुको सहभागिता अभिबृद्धि गर्न “विज्ञान, प्रबिधि र नवप्रवर्तनमा महिला” नामक २ दिने रोबोटिक्स तालिम संचालन गर्ने,	रोबोटिक्स एसोसिएसन अफ नेपाल	भाद्र ३१ देखि आश्विन १ गतेसम्म

१८	Advance Technology (AI, Robotics, Drone, 3D printing, Blockchain, 3D mapping) सम्बन्धि कार्यक्रम स्थलमा स्टलहरु राखि प्रदर्शनी गर्ने,	रोबोटिक्स एसोसिएसन अफ नेपाल	आश्विन १ गते कार्यक्रम स्थलमा
१९	Social media जस्तै Facebook, Twitter, Instagram, Youtube, LinkedIn मा व्यापक प्रचारप्रसार गर्ने,	रोबोटिक्स एसोसिएसन अफ नेपाल	आश्विन १ गतेसम्म
२०	नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (NAST) को हाता भित्र फलफुलको वृक्षारोपण गर्ने,	नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (NAST)	आश्विन १ गते
२१	Program Lightning using smartphone and Electronics system instead of Lighter/Matchbox ,	Living with ICT.	आश्विन १ गते
२२	Documentary Exhibition of all Research and Innovation oriented institutions.	Phutung Research Institute	आश्विन १ गते
२३	Water Rocket Demonstration कार्यक्रम स्थलको प्रांगणमा	विज्ञान शिक्षक समाज, नेपाल	आश्विन १ गते
२४	१०+२ विज्ञान संकायमा उत्कृष्ट अंक प्राप्त गर्ने ७ प्रदेशका सामुदायिक र निजि १/१ गरी जम्मा १४ जना विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्ने,	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	आश्विन १ गते
२५	विज्ञान विषयमा कलम चलाउने २ जना पत्रकारहरुलाई पुरस्कृत गर्ने,	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	आश्विन १ गते
२६	Research and Innovation मा उत्कृष्ठ कामगर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई यहि आर्थिक बर्षबाट NAST ले कुलपति राष्ट्रिय नवप्रवर्तन पुरष्कार दिने घोषणा गर्ने,	नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (NAST)	आश्विन १ गते
२७	Display/Exhibition Stall at the venue	Robotics Association of Nepal and NAXA Pvt. Ltd.	आश्विन १ गते
२८	One day KU SOS Biotech Meet 2019 (organized by KU BioTech Club)	Kathmandu University	आश्विन २ गते
२९	Aarohan1.0 (Exhibition of Science, Technology and Innovation)	Everest Engineering College, Pokhara University	आश्विन २ र ३ गते
३०	Techstars Global Women Startup Weekend Kathmandu - 2019	Nepal Entrepreneurs' Hub (NEHUB)	आश्विन ३, ४ र ५ गते